

پولشویی

تعریف

پول شویی فعلیتی غیرقانونی است که در طی انجام آن، عواید و درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون، مشروعیت می یابد، به عبارت دیگر پول های کثیف ناشی از اعمال خلاف به پول های به ظاهر تمیز تبدیل می شوند و در بدنه اقتصاد جایگزین می شود. (میناجانتی ۱۳۹۶)

پولشویی، عملی است که در آن پول های ایجاد شده از طرق نامشروع وارد چرخه رسمی اقتصاد می شود. پولشویی به چرخه ای اطلاق می شود که در آن پول هایی که عمدتاً از طرق نامشروع و غیر قانونی به دست می آید را وارد چرخه رسمی اقتصاد کنند و به این ترتیب ماهیت رسمی به این پول ها می دهند. نمونه این فعالیت ها مانند درآمدهای حاصل از فروش مواد مخدر، انواع قاچاق و مشاغل زیرزمینی است حال اگر این درآمدها وارد فعالیت های اقتصادی کشور شوند به طوری که رد و منشأ آنها قابل پیگیری نباشد مفهوم پولشویی معنا پیدا می کند، به بیان ساده تر به فرآیند گم کردن منشأ پول های ناسالم، پولشویی گفته می شود. (حسین راغفر ۱۳۹۲)

به زبان ساده پولشویی عبارتست از فرآیند تبدیل پول های نامشروع و کثیف حاصل از فعالیت ها و اقدامات غیر قانونی به دارایی های مشروع و قانونی. از جمله اقدامات و فعالیت های غیرقانونی عبارتند از: قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه و کالا، قاچاق انسان، رشوه، کلاهبرداری، تروریسم و... (فرشیدمحمدی ۱۳۹۵)

تاریخچه

پولشویی به دوران باستان بازمی گردد. پولشویی نخستین بار با پنهان کردن اموال و دارایی های شخصی از مأموران ایالتی برای امتناع از پرداخت مالیات یا مصادره اموال دیده شده است. در چین، در حدود دوهزار سال قبل از میلاد مسیح، تجار ممکن بود اموالشان را از فرمانروایانی که اموالشان را از آنها می گرفتند و آنها را تبعید می کردند، پنهان کنند. علاوه بر پنهان کردن اموال ممکن بود این اموال را به ایالتی دور دست در چین منتقل کنند و در کسب و کاری سرمایه گذاری کنند. در طول جشن هایی که همه ساله در کشورهای مختلف انجام می شد، بسیاری از فرمانروایان و حکمرانان ایالتی قوانینی را تحمیل کردند که ممکن بود دارایی شهروندان را از آنها بگیرد و این کار منجر به گسترش و رشد مالیات گریزی شد. یکی از روش های پایداری که در بانکداری موازی یا سیستم های غیر رسمی انتقال ارزش مانند، حواله استفاده شده است آن است که به مردم این امکان را داد که بدون تحقیقات دقیق دولتی، پول خود را به بیرون از کشور منتقل کنند.

در قرن بیستم، وقتی که ابزارهای ممانعت از پولشویی به عنوان یک تبهکاری دیده شدند، توقیف و تصرف کردن دارایی ها مجدداً بر سر زبانها افتاد. نخستین بار در طول دوران ممنوعیت الکل در ایالات متحده آمریکا در دهه ۱۹۳۰ دیده شده است. این مشاهده به عنوان یک تأکید جدید از سوی ایالات متحده و نمایندگی های اجرای قوانین برای پیگیری و مصادره پولها بود.

فساد سازمان یافته از طریق تحریمها ترقی عمده ای داشت و منابع مالی عظیمی از طریق فروش غیرقانونی الکل به دست آمدند.

در دهه ۱۹۸۰، جنگ بر روی مواد مخدر دولت را واداشت تا مجدداً به قوانین ضد پولشویی بازگردد تا این کار تلاشی باشد برای جلوگیری از جرایم مواد مخدر و برای دستگیری و اتمام فعالیت سازمانها و افرادی که باندهای مواد مخدر را اداره می کنند. این رویکرد از این نقطه نظر که قواعد و مدارک را معکوس می کند سودمند است.

مجریان قانون معمولاً باید اثبات کنند که افراد گناهکار هستند تا آنها را محکوم کنند. اما در قوانین پولشویی پول و دارایی می تواند مصادره شود و پس از آن بر عهده افراد است که اثبات کنند سر منشأ این دارایی ها از راه مشروع است البته اگر

می‌خواهند که این دارایی‌ها بازگردد؛ که این مقوله کار را برای مجریان قانون راحت تر می‌کند و بار اثباتی کمتری را بر آن‌ها متحمل می‌کند.

حملات ۱۱ سپتامبر در سال ۲۰۰۱ که دولت آمریکا را وادار به تصویب لایحه میهن دوستی آمریکا، همچنین قوانین و لایحه‌های مشابه در سرتاسر جهان کرد، تأکید جدیدی بر روی قوانین ضد پولشویی برای مبارزه با تأمین مالی تروریستی بود. وزیران اقتصاد هفت کشور صنعتی دنیا از یک سازمان بین دولتی برای مبارزه با پولشویی استفاده کردند تا فشاری باشد بر روی دولت‌های سراسر دنیا تا نظارت کنند بر معاملات مالی و این اطلاعات را با سایر کشورها به اشتراک بگذارند.

از شروع سال ۲۰۰۲، تمامی دولت‌ها در سراسر دنیا قوانین پولشویی و همچنین سیستم‌های نظارتی بر تراکنش‌های مالی را به روز کردند. قواعد ضد مالیاتی بار مسئولیتی بزرگتری برای موسسات مالی به همراه داشت و اجرای این قواعد را به‌طور قابل ملاحظه‌ای تشدید کرد. در طول سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ تعدادی از بانک‌های بزرگ به علت زیر پا گذاشتن قواعد ضد پولشویی با جریمه‌های رو به افزایش مواجه شدند؛ که شامل شرکت خدمات بانکداری و مالی بریتانیا می‌شود. این شرکت ۱,۹ میلیارد دلار در دسامبر ۲۰۱۲ جریمه شد.

و همچنین گروه بانکداری فرانسوی واقع در پاریس، توسط دولت آمریکا در ژوئیه ۲۰۱۴، ۸,۹ میلیارد دلار جریمه شد. بسیاری از کشورها کنترل‌های مرزی را بر روی مقدار پولی که می‌توان حمل کرد ایجاد یا تقویت کردند، و همچنین سیستم‌های مرکزی گزارش دهی معاملات مالی را ایجاد کردند. این سیستم جایی است که موسسات مالی باید معاملات مالی خود را به صورت الکترونیکی گزارش دهند. برای مثال در سال ۲۰۰۶ استرالیا سیستم مخصوص به خود را ایجاد کرد که این سیستم به همه گزارش‌های معاملات مالی نیازمند بود. جای دادن پول‌های نامشروع، در چرخه فعالیت شرکتی که دارای درآمد مشروع است و سپس یکپارچه کردن این پول با پول‌های جاری، یک روش معمول از پولشویی است.

پول‌های به دست آمده توسط تبهکاری‌هایی مانند اخاذی، تجارت مواد مخدر و قمار، نامشروع تلقی می‌شوند. این گونه پول‌ها باید پاک‌سازی شوند تا مشخص شود که از راه قانونی به دست آمده‌اند یا خیر، و به این دلیل بانک‌ها و سایر موسسات مالی بدون سوء ظن با آن‌ها برخورد می‌کنند. پولشویی می‌تواند به روش‌های مختلفی که پیچیده و فریب دهنده است انجام شود. نخستین بار فردی به نام آل کاپون گروهی به نام *آل کاپون‌ها* تشکیل داد. این گروه به زور از مردم اخاذی می‌کردند. او برای پنهان‌سازی درآمد قاچاق فروش مشروبات الکلی و سایر درآمدهایی با منشأ غیرقانونی، تعداد زیادی ماشین سکه‌ای خشکشویی در سراسر شهر نصب کرد. از آنجا که میزان درآمد این ماشین‌ها مشخص نبود وانمود می‌کردند درآمد خود را از این راه به‌دست می‌آورند، نه از راه غیرقانونی. اصطلاح پولشویی این چنین شکل گرفت.

مراحل پولشویی

فرایند پولشویی مراحل مختلفی دارد که می‌توان به بعضی از آن‌ها اشاره کرد:

- در قدم اول پول کثیف توسط کارگزاران (با شخصی که کاریاب نامیده می‌شود) به سیستم‌های مالی و بانکی تزریق می‌شود.
  - در مرحله دوم برای پنهان کردن سرمنشا ذخایر مالی این پول از طریق روش‌هایی پیچیده و اجرای تراکنش‌های مختلف به حساب‌های متعدد دیگر منتقل می‌شود که «لایه بندی» نامیده می‌شود.
  - و در نهایت، این پول که با نقل و انتقال‌های فراوان، عادی جلوه داده شده، مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- البته بسته به شرایط، ممکن است نیازی به بعضی از مراحل نباشد. برای مثال، درآمدهای غیر نقدی که قبلاً در سیستم مالی وجود داشته‌است نیاز به قرار گرفتن در این فرایند ندارد.
- طبق اعلام وزارت خزانه داری آمریکا: پولشویی عبارت است از قانونی جلوه دادن درآمدهایی که از راه غیرقانونی به دست آمده‌اند؛ که معمولاً شامل سه مرحله است: جایگذاری، لایه بندی و یکپارچه سازی. در مرحله اول منابع مالی نامشروع به سیستم‌های مالی به صورت پنهانی، مشروع ارائه می‌شوند. سپس این پول توسط چک به حساب‌های متعدد منتقل می‌شود تا

سردرگمی ایجاد کند. نهایتاً با تراکنش‌های اضافی این پول با سیستم مالی یکپارچه می‌شود تا وقتی که پول‌های نامشروع پاک جلوه کنند.

توضیحاتی در رابطه با پول شویی

پول شویی یک جرم تبعی و فرعی است و همواره مسبوق بر جرم اصلی می‌باشد و در صورت فقدان جرم اصلی، جرم پول شویی هم موضوعاً منتفی است. جرم پول شویی وابسته به جرم اصلی از قبیل قاچاق مواد مخدر، اختلاس، ارتشاء و... است. پول شویی موجب اختلال در نظام اقتصادی جامعه می‌شود که پیامدهای زیان‌بار فراوانی در جامعه به دنبال دارد.

از مهم‌ترین دلایل برای مبارزه با پول شویی، ایجاد فضای ناامن برای فعالیت مجرمان و کاهش رفتار تبه‌کارانه و کمک به مسئولان جهت کشف و ردیابی شبکه‌های فحشا و اختلاس است؛ لذا تدوین قانون مدون، لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

پول شویی فعالیت غیرقانونی است که در طی انجام آن، عواید و درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون که منشأ مشخصی ندارند قانونی می‌شود. به عبارت دیگر پول‌های کثیف ناشی از اعمال خلاف به پول‌های به ظاهر تمیز تبدیل می‌شوند و در بدنه اقتصاد جایگزین می‌شود.

طبق ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی ایران، جرم پولشویی عبارت است از:

۱. تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به این که به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد؛
۲. تبدیل، مبادله، یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی آن با علم به این که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد؛
۳. اخفاء یا پنهان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی، یا مالکیت عوایدی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

این عمل، یک روش معمول و منطقی برای به‌دست آوردن سود از فعالیت‌های غیرقانونی برای مجرمان است. خلافکاران از طیف وسیع اعمال غیراخلاقی و غیرقانونی مانند استفاده از رانت شرکت‌های دولتی در ایران و حذف منبع پول و همچنین قاچاق مواد مخدر، تقلبات، ثروت‌های قابل مصادره، گروگان‌گیری، قمار و همچنین اهدای پول به سازمان‌های تروریستی و حتی تقلبات مالی در اینترنت یا دیگر ابزار اطلاع‌رسانی سودهای کلانی را به‌دست می‌آورند.

روش‌های پول شویی

پول شویی می‌تواند روش‌های مختلفی را به خود گیرد، اگرچه بسیاری از این روش‌ها می‌توانند به انواع مختلفی تفکیک شوند؛ که شامل روش‌های بانکی، سهام بندی، مبادلات ارزی و صورتحساب‌های دوگانه.

• سهام بندی:

یک روش تعیین سطح است که از طریق آن موجودی نقد به ذخایر مالی کوچکتری تبدیل می‌شود که برای از بین بردن سوء ظن بر قواعد پولشویی و همچنین برای امتناع از گزارش‌های مورد نیاز عملکرد ضد پول شویی مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از روش‌های این بخش استفاده از مقادیر جزئی و کوچکتر پول برای خرید اوراق حامل مانند حواله، و نهایتاً ذخیره کردن آن‌ها مجدداً در مقادیر کوچک؛ در این روش ماهیت پول تغییر کرده و پول کثیف به ذخایر مالی کوچک دیگری نظیر سهام یا طلا تغییر پیدا می‌کند.

• قاچاق فله ای پول نقد:

این مقوله شامل انتقال فیزیکی پول نقد قاچاق به یک واحد دارای قدرت دیگر و واریز آن به یک مؤسسه مالی، مانند یک بانک ساحلی، با پنهان کاری‌های بانکی بزرگتر یا قواعد اجرایی ضد پولشویی نه چندان سخت گیرانه. در این روش پول فیزیکی (اسکناس) حاصل از درآمد اولیه که عمدتاً غیرقانونی است به موسسات مالی تزریق می‌شوند.

- معاملات پولی متمرکز:

در این روش، یک معامله گر معمولاً انتظار دارد که نسبت بزرگی از درآمدش را به صورت پول نقد دریافت کند و پول‌های آلوده را به حساب‌هایش واریز کند. همچنین کاری اغلب بی‌پرده انجام می‌شود و در انجام این کار درآمد پولی ناشی از کسب و کار ضمنی با پول حاصله غیرقانونی تجمیع می‌شود. در این گونه موارد کسب و کار ادعا می‌کند که تمامی پول‌های حاصله به صورت قانونی است. کسب و کارهای خدماتی مناسب‌ترین نوع کسب و کار برای این روش هستند. همان‌طور که این گونه خدمات مقدار خیلی کم یا هیچ گونه هزینه‌های متغییری ندارند یا نرخ بالایی بین درآمد و هزینه‌های متغیر دارند، تشخیص درآمد و هزینه‌ها دشوار می‌شود. برای این نوع کسب و کارها می‌توان پارکینگ‌های طبقاتی، کاباره‌ها، کارواش‌ها و کازینوها را مثال زد.

- تجارت مبتنی بر پولشویی:

این روش شامل فاکتورهایی است که ارزش‌هایی بیشتر یا کمتر از واقعیت دارند تا سیر تحول و تغییر پول را پنهان کنند. شرکت‌های پوسته‌ای و معتمدان: این نوع شرکت‌ها مالک واقعی پول را پنهان می‌کنند. معتمدان و شرکت‌های بزرگ وسایل نقلیه، بر اساس صلاحدید دادگاه نیاز ندارند که مالکان مشروع خود را فاش کنند.

اهمیت

فعالیت بسیاری از مقامات قانونی و دولتی هر ساله مورد اندازه‌گیری قرار می‌گیرد تا مقدار پولشویی انجام شده را در سطح جهانی یا حول اقتصاد کشور بررسی کنند. در سال ۱۹۹۶، صندوق بین‌المللی پول به این نتیجه رسید که ۲ تا ۵ درصد اقتصادهای جهان را که مورد بررسی قرار داده بودند، شامل پولشویی می‌شود.

«گروه ویژه اقدام مالی» که یک سازمان بین دولتی بود بیان کرد که ساختن یک معیار سنجش، برای مقدار پولشویی انجام شده کاملاً غیرممکن است. از این رو این سازمان هیچ گونه آمار و ارقامی را در توجیه این مورد منتشر نمی‌کند. مفسران دانشگاهی نیز به همین ترتیب از اندازه‌گیری این مقوله بدون هیچ مدرک مطمئنی عاجز بودند. برآوردهای مختلف مربوط به شاخص جهانی پولشویی که معمولاً تکرار نیز می‌شوند اغلب سبب می‌شوند که مردم به آن‌ها به عنوان حقیقت توجه کنند. اما هیچ محققى بر سختی ناشی از اندازه‌گیری فعالیت عاملان پنهان برنیامده است. بدون در نظر گرفتن میزان دشواری در اندازه‌گیری، مقدار پولشویی هر ساله شامل میلیاردها دلار آمریکا می‌شود که این مسئله به عنوان یک نگرانی سیاستی دولتی به‌شمار می‌رود.

تأثیر پولشویی بر اقتصاد

پولشویی به عنوان یک جرم اقتصادی تأثیر منفی چشم‌گیری بر رشد و توسعه اقتصادی کشورها به جای می‌گذارد. در قطعنامه‌ای که در ژوئن ۱۹۹۸ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد تصویب شد، برآورد شد سالانه دست‌کم ۲ میلیارد دلار پول تظهير می‌شود. پدیده پولشویی آثار و علائم زیانباری بر پیکره اقتصاد یک جامعه وارد می‌نماید. از جمله اثرات منفی پولشویی می‌توان موارد زیر را نام برد:

- تخریب بازارهای مالی - آلوده شدن و بی‌ثباتی در بازارهای مالی
- فرار سرمایه به صورت غیرقانونی از کشور
- کاهش تقاضای پول و کاهش معینی در نرخ سالانه تولید ناخالص ملی

- ورشکستگی و تضعیف بخش خصوصی
- کاهش بهره‌وری در بخش واقعی اقتصاد
- افزایش ریسک خصوصی‌سازی
- تخریب بخش خارجی اقتصاد
- تاثیر معکوس و ایجاد بی‌ثباتی در روند نرخ‌های ارز و بهره
- توزیع نابرابر درآمد
- تغییر جهت سرمایه‌گذاری‌ها

پولشویی معکوس

این پولشویی عبارت است از پنهان کردن و پوشش دادن منابع مالی مشروع که برای اهداف و اعمال نامشروع استفاده شده‌اند. این کار معمولاً برای تأمین مالی تروریست انجام می‌شود^[۲۲] اما می‌تواند مورد استفاده سازمان‌های تبهکاری واقع شود که در معاملات قانونی سرمایه‌گذاری کرده‌اند و قصد خارج کردن سرمایه‌های قانونی از چرخه رسمی را دارند. پولهایی که بدون محاسبه و از مخفی کردن معاملات مالی به دست آمده باشند شامل گزارش‌های رسمی مالی نمی‌شوند و ممکن است برای فرار مالیاتی مورد استفاده قرار گیرند.

مبارزه با پولشویی

قواعد ضد پولشویی شرایطی است که بیشتر در صنایع مالی و قانونی مورد استفاده قرار می‌گیرند تا کنترل‌هایی را که موسسات مالی و سایر نهادهای نظارتی برای جلوگیری، محافظت و گزارش دهی فعالیت‌های پول‌شویی به آن نیاز دارند را شرح دهند. قواعد ضد پولشویی در اثر شکل‌گیری «گروه ویژه اقدام مالی» در سطح جهان برجسته شد و این قواعد تحت عنوان یک چارچوب بین‌المللی برای مبارزه با پولشویی اعلام شدند.

پول‌شویی در ایران

طی سالهای گذشته، ایران در کنار کره شمالی همواره جزء کشورهای لیست سیاه گروه ویژه اقدام مالی بوده‌است. در سال ۱۳۹۵ مقام‌های ایرانی متعهد شدند پیشنهادهای این سازمان برای مبارزه با پول‌شویی را عملی کنند.

رتبه ایران در پول‌شویی

طبق بررسی مؤسسه تحقیقات حکومت‌داری بازل که با بررسی مولفه‌های مختلف سیاسی و مالی در ۱۴۹ کشور جهان آن‌ها را بر اساس شاخص ضد پول‌شویی رتبه‌بندی کرده‌است ایران، افغانستان و تاجیکستان به ترتیب در جایگاه‌های اول تا سوم پول‌شویی قرار گرفته‌اند.

شاخص بازل چیست؟

شاخص AML Basel میزان ریسک تأمین مالی تروریسم و پولشویی در هر کشور را مشخص می‌کند. مؤسسه بازل از سال ۲۰۱۲ به طور منظم کشورهای مختلف را از نظر این شاخص رتبه‌بندی کرده و گزارش می‌کند. باید توجه داشت که این شاخص از مهمترین چالش‌های پیش روی جذب سرمایه‌گذاری بین‌المللی در ایران به حساب می‌آید به طوری که علیرغم رفع بخش عمده تحریم‌ها و تلاش دولت برای جذب سرمایه‌های بین‌المللی، هنوز روند جذب سرمایه‌گذاری در کشور بسیار کند است. شاید یکی از دلایل اصلی این رخداد را بتوان در نامناسب بودن فضای کلان اقتصادی و از جمله عدم انطباق با نیازها و استانداردهای بین‌المللی جست و جو کرد. به مانند سالهای قبل مؤسسه بازل اقدام به رتبه‌بندی ۱۴۶ کشور بوسیله ی

شاخص AML/CFT نموده است. متأسفانه در تمامی سالهای انتشار این گزارش به غیر از سال ۲۰۱۳ ایران به عنوان پر ریسک ترین کشور از نظر خطر پولشویی و تامین مالی تروریسم رتبه بندی شده است.

بدترین کشورها از نظر شاخص مبارزه با پولشویی طی ۵ سال گذشته									
۲۰۱۶		۲۰۱۵		۲۰۱۴		۲۰۱۳		۲۰۱۲	
امتیاز کلی	کشور	امتیاز کلی	کشور	امتیاز کلی	کشور	امتیاز کلی	کشور	امتیاز کلی	کشور
۸/۶۱۴	ایران	۸/۵۹	ایران	۸/۵۶	ایران	۸/۵۵	ایران	۸/۵۷	ایران
۸/۵۱	افغانستان	۸/۴۸	افغانستان	۸/۵۳	افغانستان	۸/۴۸	افغانستان	۸/۴۹	کنیا
۸/۱۹	تاجیکستان	۸/۲۶	تاجیکستان	۸/۳۹	کامبوج	۸/۳۵	کامبوج	۸/۴۶	کامبوج
۸/۰۱	اوگاندا	۸/۱۵	گینه بیسائو	۸/۳۴	تاجیکستان	۸/۲۷	تاجیکستان	۸/۱۶	هاییتی
۷/۹۹	گینه بیسائو	۷/۹۷	مالی	۸/۲۵	گینه بیسائو	۸/۱۹	عراق	۸/۱۲	تاجیکستان
۷/۸۹	کامبوج	۷/۹۳	کامبوج	۸/۲۲	عراق	۸/۱۷	گینه بیسائو	۷/۸۸	مالی
۷/۸۹	موزامبیک	۷/۹	موزامبیک	۸/۰۶	مالی	۸/۰۹	هاییتی	۷/۶۲	اوگاندا
۷/۸۶	مالی	۷/۸۶	اوگاندا	۷/۹۲	سوازیلند	۷/۹۵	مالی	۷/۵۷	پاراگوئه
۷/۸۵	سودان	۷/۸۵	سوازیلند	۷/۹۲	موزامبیک	۷/۹	سوازیلند	۷/۴۴	بلیز
۷/۷۱	میانمار	۷/۷۸	میانمار	۷/۸۹	میانمار	۷/۹	موزامبیک	۷/۴۱	زامبیا

2012	2013	2014	2015	2016	2017
Iran	Afghanistan	Iran	Iran	Iran	Iran
Kenya	Iran	Afghanistan	Afghanistan	Afghanistan	Afghanistan
Cambodia	Cambodia	Cambodia	Tajikistan	Tajikistan	Guinea-Bissau
Haiti	Tajikistan	Tajikistan	Guinea-Bissau	Uganda	Tajikistan
Tajikistan	Iraq	Guinea-Bissau	Mali	Guinea-Bissau	Laos
Mali	Guinea-Bissau	Iraq	Cambodia	Cambodia	Mozambique
Uganda	Haiti	Mali	Mozambique	Mozambique	Mali
Paraguay	Mali	Swaziland	Uganda	Mali	Uganda
Belize	Swaziland	Mozambique	Swaziland	Sudan	Cambodia
Zambia	Mozambique	Myanmar	Myanmar	Myanmar	Tanzania

شاخص های ۱۴ گانه موسسه بازل در رتبه بندی ریسک پولشویی کشورها

وزن	شاخص های ریسک
65%	ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم
30%	1) رعایت توصیه های 49 گانه گروه ویژه اقدام مالی (FATF)
25%	2) گزارش شاخص اخفای مالی شبکه جهانی عدالت مالیاتی در خصوص ضعف مقررات مالی و حجم معاملات
10%	3) بخش دوم گزارش استراتژی کنترل بین المللی مواد مخدر وزارت امور خارجه آمریکا - در خصوص پولشویی و جرائم مالی
10%	ریسک فساد
10%	4) گزارش سازمان شفافیت بین المللی در خصوص شاخص درک فساد در بخش عمومی
15%	استانداردها و شفافیت مالی
1.88%	5) شاخص سهولت کسب و کار بانک جهانی در خصوص افشای اطلاعات کسب و کار
5.63%	6) گزارش رقابت پذیری جهانی مجمع جهانی اقتصاد در خصوص قدرت استانداردهای حسابرسی و گزارش دهی
5.63%	7) گزارش رقابت پذیری جهانی مجمع جهانی اقتصاد در خصوص مقررات بورس های اوراق بهادار
1.88%	8) شاخص تخصیص منابع سازمان بین المللی توسعه بانک جهانی در حوزه مالی
5%	شفافیت عمومی و پاسخگویی
1.67%	9) گزارش سازمان International Idea در خصوص پایگاه داده مسائل مالی عرضه سیاست
1.67%	10) گزارش سازمان مشارکت بین المللی بودجه در خصوص شاخص بودجه باز
1.67%	11) شاخص اعطای اعتبار منابع سازمان بین المللی توسعه بانک جهانی در خصوص شفافیت، پاسخگویی و فساد
5%	ریسک سیاسی
1.67%	12) گزارش خانه آزادی در خصوص شاخص آزادی مطبوعات و آزادی مدنی
1.67%	13) گزارش رقابت پذیری جهانی مجمع جهانی اقتصاد در خصوص قدرت رقابت در اقتصاد جهانی
1.67%	14) گزارش سازمان پروژه عدالت جهانی در خصوص حاکمیت قانون

لایحه مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم

لایحه مبارزه با تأمین مالی تروریسم در سال ۱۳۸۹ تقدیم مجلس شورای اسلامی شد و در سال ۱۳۹۰ پس از تأیید و ابراز نظر قوه مقننه، در صحن علنی مجلس به تصویب رسید. پس از برجام تحریم‌های بین‌المللی بانکی و مالی علیه ایران و پس از رفع ایرادهای شورای نگهبان در جلسه سیزدهم بهمن ماه ۱۳۹۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این لایحه در نشست سیزدهم اسفندماه ۱۳۹۴ شورای نگهبان بررسی شد و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نهادهای مالی مستعد پولشویی

نهاد ها و موسسات مالی مستعد عملیات پولشویی عبارتند از:

- بانک ها و موسسات اعتباری غیر بانکی
- صندوق های قرض الحسنه
- صندوق های بازنشستگی
- تعاونی های اعتبار و صرافی ها
- بورس اوراق بهادار
- کارگزاری ها
- صندوق ها و شرکت های بیمه
- بنیادها و موسسات خیریه

انواع پول های کثیف

پول های نامشروع موجود در جامعه به سه دسته تقسیم می شوند:

پول های کثیف (پول های آغشته به خون): (این نوع پول مربوط به تروریسم و نقل و انتقال مواد مخدر می باشد.

پول های خاکستری: پول های حاصل از فعالیت های تولیدی یا فروش کالا می باشد که از نظارت دولت پنهان است. این اقدامات معمولاً برای فرار مالیاتی انجام می گیرد.

پول های سیاه: پول های حاصل از قاچاق کالا و همچنین شرکت در معاملات پرسود دولتی که خارج از عرف انجام میگیرد می باشد.

روش های مبارزه با پولشویی

مهمترین روش های مبارزه با پولشویی عبارتند از:

۱- کنترل و نظارت لازم بر ارزهای خارجی

۲- اعمال نظارت بر سیستم های پولی و مالی

۳- تشکیل نهادها و تصویب قوانین مبارزه با پول شویی

مهمترین نهاد بین المللی در مبارزه با پولشویی FATF (گروه ویژه اقدام مالی) می باشد.

منابع

۱- شناسایی نقش سیستم های کنترل وجوه در جلوگیری از پولشویی الکترونیکی در وب سایت پورتال دیوان محاسبات کشور-میناجانتنی-۱۳۹۶

۲- فرشید محمدی مشاور مالی و بانکدار، کارشناس ارشد مدیریت مالی. ۱۳۹۵.

۳- Wikipedia

۴- باشگاه خبرنگاران

۵- وبلاگ دکتر روح الله نجفی

۶- وبسایت عصر بانک